

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano in brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se bla govljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Srebrna palica.

Ljudski šoli je naloga, otroke npravno-pobožno vzgajati, jim razvijati duševne moči, jih oskrbovati s potrebnimi znanostmi in zvedenostmi v nadaljnje izobraževanje za življenje in dajati jim pravo podstavo, da bodo enkrat vrli ljudje in državljani.

Tako govori § 1. zakona z dne 14. vel. travna 1869. leta, drž. zak. št. 62, ki določa namen in uredbo ljudskih šol. Da smo ga postavili na čelo tem vrticem, je vzrok ta, ker smo se namenili, da odgovorimo na kratko sestavku, ki ga je objavil presvetli knez in škof ljubljanski v zadnjem škofijskem listu — kakor pravi „Slovenec“ z dne 8. t. m. — zlasti gg. učiteljem v prevdarek.

Ko smo prebrali to škofovo pismo, smo dobili najnepovolnejši vtisk. Dobili smo vtisk, da hoče njega knezoškofova milost z visoko zavzdignjeno svojo srebrno pastirsko palico razbiti naš ljudskoškolski zakon ter pritirati vse slovensko učitelstvo pod svojo oblast in nas napraviti od milosti in nemilosti duhovščine tako odvisne, kakor smo bili v dobi konkordata pred letom 1868.

Ta želja, ta po vseobsežni vladi, po neomejnem gospodstvu nad vsem, kar je na zemlji, hrepenča želja ljubljanskega vladike je v omenjenem njegovem pismu tako jasno in tako brezobzirno izražena, da izziva odločen ugovor in odpor njegovi nakani, ki nas hoče zaslužniti, nam ugrabiti še to trohico svobode, ki jo imamo, ter zadušiti našo započeto akcijo, ki nas dovaja do popolne samosvojesti, do katere nas mora končno dovesti, ker se giblje vse naše delovanje v mejah onih državnih zakonov, ki so dvignili naše ljudsko šolstvo na ono stopnjo napredka, na kateri stoji danes, ki so dali tudi učitelstvu svobodščine in pravice, katere — pač z velikanskim svojim trudom in naporom — uživa danes!

Zgoraj citirani paragraf označuje dovolj jasno namen in smoter ljudske šole. Menda ga ni učitelja, ki bi si ga tolmačil drugače, nego si ga more tolmačiti razsodna pamet, ki ne išče zlobnega duha tam, kjer vlada blagi duh. „Ljudski šoli je naloga, otroke npravno-pobožno vzgajati...“ Pred vsem povdarjamo, da zahteva državni šolski

zakon najprej vzgojo, potlej šele pouk, torej hoče, da se v šoli prva upošteva duša otrokova, potlej šele njegov razum. In kakšna bodi npravna vzgoja, če ne npravna? In kakšna bodi pobožna vzgoja, če ne pobožna? Ali ni taka vzgoja vredna spoštovanja in ljubezni ljubljanskega škofa? Ali ji mora ugovarjati, ker se popolnoma zloga z zahtevami one cerkve, katere poglavarstva člen je njega presvetlost, ako nima ob tem drugih, neplemenitih namenov? Komur je dana oblast, ta jo hoče razširiti in dajati okušati svojo moč tudi tistim, do katerih nima oblasti!

Citirani § 1. je torej v kratkem naš program, katerega se oklepamo z vso dušo pri vzgoji in pouku slovenske mladine. Ne bojte se! Država skrbno pazi, da ga učitelstvo izvršuje, in če bi ga ne, za to bi skrbeli že naši neprijatelji bodisi posvetnega ali duhovskega stanu, da bi vsakdo bridko občutil trdo roko višje šolske gosposke!

A mi smo pisali že dne 1. rožnika 1898. leta, katere besede smo ponavljali lansko leto, ko smo odgovarjali trdim in nepravim — da ne rabimo drugega izraza — besedam pastirskega lista ljubljanskega škofa, ki so ga brali po cerkvah, domovih pravičnega Boga, dne 15. vinotoka 1899. leta, katere smo primorani zopet danes klicati v spomin knezu in škofu Antonu Bonaventuri, da jih presodi, primerja našemu delovanju ter potem kot svečenik, ki mora gorjeti za resnico in pravico, po njih sodi naše delovanje, katero nam jih je zbudilo in izsililo na papir: „Mnogokrat smo že povdarjali, da deluje slovensko učitelstvo v tem smislu, po besedah, ki smo jih zapisali v svojem listu dne 1. prosinca 1897. leta: „Katoliški učitelj poučuj katoliške otroke; pouk se pričinja in končavaj z molitvijo ter bodi prešinjen z duhom naše sv. vere“.

Poslušaj dalje, presvetli naš pastir!

„Ne delamo tako samo zategadelj, ker nam že zakon ukazuje vzgajati mladino versko-npravno, temveč delamo tako iz prepričanja, da ni človeku v trdem življenjskem boju boljše opore, varnejšega zaščita in slajše utehe, nego mu je vera, ki smo jo podedovali po svojih dedih, ki smo se je učili od svojih učiteljev, do katere so nam

vcepljali najgloblje spoštovanje, najčistejšo ljubezen. Slovenski učitelj uporablja vsako priliko, da zbujta v otroških srcih ljubezen do Boga in do tega, kar je ustvaril...“

Taki grešniki smo, in knezoškof ljubljanski nam ne da odveze! Vsi dokazi o naši nedolžnosti so bob ob steno, in ti trenutki, ki nam begajo v večnost ob pisanju teh vrstic, se nam zde izgubljeni, ker takim predsodkom in taki zaslepljenosti ni moči odpreti oči. Vendar pa pišemo, da bodo izprevideli treznomisleči ljudje, kako težko stališče imamo napredni slovenski učitelji, ko moramo svoje pošteno in srečnosno delovanje zagovarjati nasproti moči, ki ga je razsvetlil sv. Duh, ko moramo govoriti nevstrašeno besedo zatorej, da nam ne zbudi klerikalizem sovražnikov med onimi sloji našega naroda, katerim je v prvi vrsti namenjena ljudska šola.

Povemo tu jasno besedo: Ko bi ne imeli trdega verskega prepričanja, bi ga nam ne dali ljudje, ki se s škofovsko kapo na glavi in s srebrno palico v roki tako zaganjajo v nas ter nam hočejo iztrgati iz rok šolo, za katero smo in s katero smo, ki nas hočejo pritirati v ono dobo nazaj, ko je bil učitelj vse prej nego učitelj.

Za Boga svetega, kaj pa smo vendar in čemu smo vendar in kaj je vendar našega, če ne šola? Ali smo samo hlapci, ki naj služimo, a ničesar ne uživamo? Po svoji hrepenimo, zanjo gorimo in zanjo se žrtvujemo. — Žrtvujemo se radi za svobodno šolo, ki se razvijta po zdravih zakonih in donasaj slovenskemu narodu lep in obilen sad!

Ali mislite, da bi brez iskrenega in globokega prepričanja delali in — to bodi rečeno brez vsake samohvale! — tudi storiili toliko spričo bednega svojega gmotnega stanja za prosep in povzdigo duševnega napredka slovenskega naroda? Naše moči bi že davno opešale, in mi bi bili suhe mumije, ki so žalosten ostanek slavne preteklosti. A mi bi bili slavno padli junaki, boreči se proti vseoblastnemu sovražniku za svoje principe in ideale!

Smoter škofovega hrepenenja označuje ta-le odstavek iz njegovega lista, ki ga ponatiskujemo tu ad perpetuam memoriam: „... kakor v družini, tako mora tudi v šoli

cerkev imeti prav poseben upliv in sicer na vse šolsko delovanje; mogoče ji mora biti, dobiti si prepričanje, da se v šoli dela in vzgaja v njenem duhu, točno po naukih Jezusovih; mogoče ji mora biti, dobiti s prepričanje, da vsa vzgaja namerava otroke pripeljati k Bogu, k Jezusu, srce njihovo naguiti na krščansko življenje, napolniti s krščanskim duhom. Zato mora vedeti, kake so knjige, kaki učitelji, kako oni vzgajajo; mora vedeti, da se v šoli ne ruši, kar je ona sezidala po stariših, ne ruši delo Jezusovega odrešenja.

To so splošna načela. Kako bo pa cerkev konkretno to od Boga ji dano nalogo izvrševala? Mora se s posvetno vlado dogovoriti in z njo odločiti tak način, da se ji pravica ne prikrati. Cerkev rada odjenjuje; bistvenih pravic ne more izdati, odjenja pa do najskrajnejših mej. Poglejmo, s čim se je pri nas cerkev zadovoljila. Za Avstrijo je pred šolskim zakonom z dne 25. maja 1868. leta, 26. marca, 14. maja 1869. leta veljal konkordat, kjer se je glasila točka V.:

Ves pouk katoliških otrok bo v vseh šolah javnih in zasebnih skladen z naukom katoliške vere; škofje pa po sebi lastni pastirski dolžnosti in nalogi vodili versko vzgojo otrok v vseh javnih in zasebnih šolah in bodo marljivo pazili, da se v noben učni prepmet ne vrine kaj tacega, kar bi se protivilo katoliški veri in npravnemu življenju“; točka VIII. pa tako-le: „Vsi učitelji v šolah za katoličane bodo pod cerkvenim nadzorstvom. Nadzornike cerkvene pokrajine bo Njegovo veličanstvo po predlogu škofovem imenovalo... Vera in npravnost pozvanega učitelja mora biti nemomadeževana; kdor bi s prave poti zabredel, se bo odstavil.“

S temi od papeža in cesarja potrjenimi določbami se je bistveno in naravno pravo cerkve priznalo in zavarovalo. — Ne gre se torej tu za kako gospodstvo in hlapčevanje, ampak za mesto, katero šola kot taka po svoji naravi zavzema. Kakor vsako drevo in vsaka bilka najlepše raste, cvete in sad rodi, ako je v zemlji in v obnebu njeni naravi prikladnem, drugače pa gine, tako tudi šola. Ako se odtrga iz mesta nji po naravi in nalogi odločenega,

LISTEK.

Zasolil mu je.

Ruski spisal Anton Čehov.
(Konec.)

Klim se je ozrl na zemljemerca, zamézikal s celim licem in pritisnil kobilico.

— Da, brat... je nadaljeval zemljemerec. — Bog varuj vsacega pred menoj! Ne samo, da ostane razbojnik brez rok in brez nog, ha, še celo s sodiščem ima opraviti... Znan sem z vsemi sodniki. Jaz sem pač vladem človek, potrebna oseba... Tukaj se peljem in moje načelnništvo ve to... in skrbi, da se mi ne pripeti kaj hudega... Povsod tiče v obcestnih grmičih čuvaji in beriči... Po... po... postoj! zadr se je mahoma zemljemerec. — Kam me prav za prav vlečeš?

— Hm! nemara ne vidite sami? V gozd!

„Resnica, da! v gozd... mislil je zemljemerec. Kako sem presušen! No, človek ne sme pokazati strahu in nemira... Sicer je pa že zapazil, da se tresem... Zakaj se tako pogosto ozira na me! Gotovo

namerava Bog ve kaj... Prej je vozil po polzevo, danes eno, jutri drugo je predstavljala kobilica noge, a sedaj se drvi, kakor... — Čuj, Klim, zakaj pa tako goniš kobilico?

— Saj je ne gonim. Sama je prišla v dir, in kadar se spusti v beg, je ne obdržiš z nobeno silo... I, njej sami ni ljubo, da ima take noge.

— Lažeš, brat! Vidim, da lažeš! Sploh ti pa samo eno svetujem, ne vozi tako naglo!... Slišiš? Pridrži jo!

— Čemu?

— E, zato, ker se peljejo za menoj s postaje štiri tovariši, kateri me morajo doiti, in sicer v tem lesu, kakor smo se zmenili. Z njimi bo mnogo kratkočasnejša vožnja... Sami korenjaki... vsak ima samokres seboj... Kaj se oziraš in mencaš, kakor da bi sedel na iglah? A? Jaz, brat, tega... brat... Nikakor se ti ni treba na me ozirati, saj ni ničesar posebnega, zanimivega na meni... No, če vpoštevava samokrese... Čakaj, če hočeš, ti jih pokažem... Čakaj...

Zemljemerec je delal tako, kakor da bi vlekel kaj iz žepa... a v tem trenutku se je nekaj zgodilo, česar ni pričakoval vzpričo vse svoje bojzljivosti. Klim je,

kakor bi trenil, skočil s telega in po širih bežal v grmovje.

— Pomagajte! kričal je Klim. — Pomagajte! Vzemite, ti prokleti, i kobilico in telego, le moje duše ne pogubi! Pomagajte!

Zaslišali so se hitri, oddaljajoči se koraki, pokalo je dračje, a kmalu je vse utihnilo... Zemljemerec, skrajno presenečen, je najprej konja ustavil, potem se vsedel bolj prilično na telego in začel misliti...

„Bežal je... prestrašil se je, durák... A kaj sedaj? Sam se ne morem peljati naprej, ker ne poznam ceste, da, in lahko bi tudi kdo mislil, da sem konja vkradel... Kaj mi je začeti?“

— Klim! Klim!

— Klim!... oglasil se je odmev.

Zona je obletela zemljemerca, ako je pomislil, da bo prisiljen na tak način, ostati vso noč v temnem gozdu na hladu in poslušati tuljenje volkov in hrzanje lačne kobilice. Brrr... kakor da bi mu z mrzlim, železnim grebenom potegnil po hrbtu.

— Klimek! zaklical je spet na vse grito. — Golobček! Kje si, Klimek?

Dve uri je kričal zemljemerec in

končno, ko je bil že celo hripav, zanesel je vetrček slab stok do njegovih ušes.

— Klim! Ali si ti golobček? Bog mi je priča, da sem se samo šalil! Kakšne samokrese imam! Boga mi, to sem samo lagal v strahu! Bodi tako dober, peljiva se naprej! Jaz zmrzujem.

Klim je prišel bliže, češ, ako bi bil zemljemerec res razbojnik, bi že bil davno popihal z njegovo kobilico in telego. No vendar si še ni prav upal blizu...

— Durák, česa si se zbal?... Jaz... jaz sem se samo šalil, a ti si se ustrašil... Sedi!

— Poslušaj me, gospod, dejal je Klim nevoljno. — Ako bi jaz to bil prej znal, za sto zlatov bi te ne bil peljal. Malo da nisem umrl samega strahu...

Klim je iztegnil bič po kobilici... Telega je zaškripala... Klim je iztegnil bič še enkrat, in telega se je premaknila... Po četrtem udarcu se je telega zapeljala z mesta. Zemljemerec je potegnil ušesa pod ovratnik in se zamislil. Cesta se mu ni zdela več nevarna, Klim še manj.

mora škodo trpeti in to ravno glede prve njene naloge, namreč glede krščanske vzgoje.

Ne gre se za kako gospodovanje, četrudi cerkev hoče imeti nekako (!) nadzorstvo nad vzgojitelji. O saj vsa šolska vzgoja zavisi od vzgojiteljeve osebe, zato mora cerkev imeti poročstvo, da so v katoliški šoli res katoliški, npravni možje. Ker kako bi mogel katoliške stariše pri vzgoji njihovih katoliških otrok nadomestovati mož nekatoškiškega prepričanja in slabega življenja?*

Dixisti, episcopi!

Zdaj pa govorimo mi! Vzemite v roke presvetli, naše šolske knjige in jih prebrajate s pridom! — Ali ni resnično, kar smo pisali zgoraj imenovanega dne! Čujmo!

„Ni predmeta v ljudski šoli, s katerim bi se ne dalo spajati ljubezni in občudovanja do veličja božjega. Od jezikovnega pouka do spisja, od prirodoslovja do zemljepisja in zgodovine — vseskozi se previja tanka nit verskih čutil, ki so toliko tesno nanizana drugo ob drugem, da nam kažejo sedanjo ljudsko šolo v pravi verski luči... Poleg domoljubja je ljubezen do Boga in Njegovih del glavni steber, na katerem sloni zdrava in prava vzgoja človeštva. Besede, ki jih je zapisal pokojni Andrej Praprotnik že pred 30 leti: „Šola se združuje v vsem in povsod s pravim cerkvenim duhom“ — te besede so resnične še danes, in po krivici bi sodil naše učiteljstvo oni, ki bi trdil, da stavimo zid med cerkev in šolo.“

In sedaj čujmo, kako je zaostрил dr. Jeglič svojo srebrno palico:

„Drago nam pa ni, ako učitelji nočejo priznati pravic, katere ima cerkev do šole, in novo šolo najbolj proslavljajo prav zato, ker je ona cerkvi krivična; drago nam ni, ako učitelji sami hočejo šolo popolnoma odtegniti uplivi cerkve Jezusove, zahtevajoči svobodno šolo, podobni sinu, ki noče nad seboj priznati naravnih pravic očeta in matere, ampak hoče svobodo brez njih in proti njim; drago nam ni, ako iščejo svojo čast in ugled v tem osvobojenju od cerkve, v neki napetosti do duhovskega stanu, v nekem begu od cerkvenih opravil; drago nam ni, ako se čuje, da marsikateri učitelj širijo med ljudstvom ono pogubno svobodomiselnost, ki v svojem jedru ni nič drugega, kakor odpor proti gospodstvu samega Boga; drago nam ni, ako ta k vzgojni nalogi, zato pa tudi šoli sami pogubni duh preveva strokovne učiteljske liste, ter se po listih prenaša in vsaja v srca učiteljev, vzgojiteljev samih.“

Tako je! — Prijatelji, ali se še poznamo? Naše črne duše jokajo spokorne solze! — Ali prepričani smo, da bomo čuli kmalu, kmalu, da je vse to, kar smo pisali, hinavstvo in golo liberalstvo, in da je treba razgnati to brezversko jato brezverskih učiteljev. Govorili bodo trabanti njega presvetlosti, a tudi mi imamo še nekoliko besed!

„Učiteljski Tovariš“.

„Poezije v prozi“.

Ruski spisal Iv. S. Turgenjev.

Pes.

Dva sediva v sobi: moj pes in jaz. Zunaj razsaja strašna nevihta.

Pes sedi pred mojimi nogami — gleda mi naravnost v oči.

In tudi jaz mu gledam v oči.

Videti je, kakor da mi hoče nekaj povedati. Nem je, nobene besede ne zna, samega sebe ne razume, jaz pa ga razumem.

Vem, da čutim v tem trenutku jaz ravno to kakor on, da ni med nama niti najmanjšega razločka. Jednaki bitji sva. V obeh sveti in gori isti tresoči se plamenček. Smrt prihiti, frfotaje s svojimi širokimi, mrzlimi krili...

In vse je končano.

Kdo more potem določiti razloček onih dveh plamenčkov, ki sta gorela v naju dveh?

Ne! To nista žival in človek, ki menjavata svoje poglede.

To sta dve popolnoma jednaki dvojici očíj, ki sta obrnjeni jedna proti drugi.

In iz vsake dvojice očíj, iz živalske kakor iz človeške, govori jasno in natančno tesna potreba medsebojne vzajemnosti.

Iz delegacij.

Z Dunaja, 20. januarja.

Debate v delegacijah so bile prejšnja leta puste in brez posebnega pomena; širša javnost se je jako malo zanimala zanje. Letos pa je bilo preloženo težišče vsa političnega interesa v te korporacije, ki so imele doslej samo nalogo, da glasujejo in da vzprejemajo na znanje ministraške izjave in morebitne odgovore na pohlevna vprašanja. Čutila se je občja potreba, da se razbistri kaos, ki je zavladal v notranjepolitičnem življenju avstrijskem, in da se odkrijejo prvotni vzroki državne krize, katerih je iskati pred vsem v naši zunanji politiki. In jasnosti so nam prinesle v polni meri velike debate v minoletem zasedanju avstrijske delegacije; že to je velik uspeh, četudi dejanskih posledic ni pričakovati, — kajti neverjetno je, da bi se izvestnim krogom odprle oči in da bi se krenilo v avstrijski politiki na povsem druga pota, predno ne bo morda prepozno.

Velevažno pa je bilo letošnje zasedanje delegacij še posebno za nas Jugoslovane. V imenitni točki svojega programa smo stopili zopet korak proti svojemu končnemu smotru. Jasno je vsakomur, kakšnega pomena je za nas bosensko vprašanje. V tem vprašanju stojimo odločno na stališču hrvatskega državnega prava. Mi reklamiramo Bosno in Hercegovino za Hrvatsko, ne samo z ozirom na historične pravice hrvatskega naroda in na etnografične odnose v okupiranih deželah, temveč tudi z zavestjo, da je oživotvorenje velike slovanske celote na jugu in za nas Slovence naravnost eksistenčni pogoj. To naše stališče je bilo letos v delegacijah jasno in javno pripoznano s tem, da je bil izroččen referat o okupacijskem kreditu brez ugovora jugoslovanskemu delegatu Ferjančiču. Zjedinjenje Bosne in Hercegovine se je zahtevalo doslej pač v jugoslovanskem časopisju, ali ti glasovi najbrž niso segli do krogov, katerim so bili namenjeni. Prvi, ki je zagovarjal to stališče z vso odločnostjo na pristojnem mestu, je bil dr. Ferjančič; in da se je izročil bosenski referat delegatu, čegar nazori so bili znani, je vsekakor znatna pridobitev. Samo korak dalje po dolgi poti, — toda v današnjih razmerah smo lahko zadovoljni, če storimo le korak.

Še drug pojav je vreden, da ga zabeležimo z zadovoljstvom. Ministru Kallayu se doslej ni mogla očitati posebna odkritosrčnost in ljubezen do javnosti. Letos pa je bil prisiljen, da stopi iz svoje rezerve. Četudi se je v svojih izjavah jako čuval, da ne zadene ob nikogar, in da se pokaže kolikor mogoče nepristranskega, vendar se je čitalo lahko med vrstami njegovega odgovora delegatu Gjurkoviću nekako priznavanje hrvatskega državnopravnega stališča. V spominu so nam še časi, ko hrvatsko ni imelo domovinske pravice v Bosni in Hercegovini in se je pevskim in drugim društvom prepovedavalo nazivati se hrvatskim. Danes izjavlja minister Kallay, da so Hrvatje v okupiranih deželah v večini, in da je dolžnost vlade skrbeti za to, da se interesi večine ne kratijo v prid manjšini.

Značilno je, da se je moral zavzeti Kallay za interese večine v odgovor hrvatskemu delegatu, ki bi bil v prvi vrsti poklican, da zastopa in brani hrvatske interese. Poslanec Gjurković, namesto da bi se bil pridružil v tej stvari svojemu kolegi Ferjančiču, je opravljal v ogrski delegaciji posle neke agitacije, ki se menda opaža med bosenskimi Mohamedani. Ako se že hrvatski delegat Gjurković ni zavedal svoje prave naloge in se je čutil poklicanim, da zagovarja omenjeno agitacijo, naj bi se bil v stvari natančneje poučil. Če bi bil to storil, bi se mu moralo zdeti sumljivo, da obstaja tista takozvana agitacija samo med nekaterimi disidenti krog Mostarja ter bi bil moral priti povsem naravnim potom do sklepa, da se skrivajo za temi Mohamedani voditelji popolnoma ponesrečenega srbsko-pravoslavne gibanja, ki delajo na ta način za inozemske interese v Bosni in Hercegovini. S svojimi zelo neprimernimi izjavami, ki so slabo služili hrvatski stvari, je dosegel delegat Gjurković samo ta efekt, da je dal ministru Kallayu priliko pridobiti si s svojim odgovorom zahvalo in priznanje ogrske delegacije.

Lahko torej konstatiramo z zadovoljstvom, da se je zadeva hrvatsko-bosenskega vprašanja pomaknila zopet nekoliko bliže svoji konečni ugodni rešitvi, kar se imamo zahvaliti v prvi vrsti delegatu Ferjančiču in pa dejstvu, da so z njegovo izvolitvijo referantom o okupacijskem kreditu upoštevali hrvatsko državno-pravno stališče tudi češki delegati, na katere so doslej z velikim zaupanjem — opravičeno ali neopravičeno — računali nekateri bosenski, v službi inozemstva stoječi agitatorji.

V Ljubljani, 24. januarja

Spravne konference.

Nemška narodna stranka tekmuje glede radikalizma že nekaj časa z Wolf-Schönererjevo strančico. Ti gornještajski Jokelni se delajo jedino značajne branitelje in najodločnejše zastopnike avstrijskega nemštva. Zato pa so si ti Bismarckovci privoščili tudi glede spravnih konferenc neslano demonstracijo ter stavili kot pogoj, da mora vlada državni zbor sklicati čim preje. Sej pa se bodo tudi ti varovanci „Grazer Tagblatta“ udeležili, kajti Körberju se vendar le nočejo zameriti. Spravne konference se bodo vršile prve dni bodočega meseca ter bodo trajale 10—14 dni. Potem se skliče državni zbor. Vlada želi, da se snide parlament čim preje, ker ji je nujno potreba, da se rešijo rekrutni zakon, kvotna predloga, proračun in zlasti gospodarska investicija. Konference za češko-nemško spravo pa se baje vendar le ne bodo vršile v parlamentu, nego v palači ministrskega predsedništva. Listi poročajo, da bode vodil konference sam dr. Körber. Konferenc se ne udeležijo niti socialni demokrati niti Wolf-Schönererjanci.

Bolgarija neodvisna?

„Voss. Ztg.“ je prinesla iz Zofije senzacionalno vest, da se pripravlja Bolgarija na to, da se otrese turškega pokroviteljstva ter postane samostojna in neodvisna. Vlada se je baje že obrnila do rumunske in srbske vlade z vprašanjem, kakšno stališče bi zavzeli, ako se Bolgarija proglasi nezavisno. Srbiji to baje ni všeč. Vsekakor čudno je, da je odredilo vojno ministristvo sedaj, sredi zime in vzlic visokemu snegu divizijske vaje. Tako „Voss. Ztg.“ ki dostavlja, da vlada v Zofiji velika razburjenost. No, vrjetna ta vest ni, ako se pomisli, da je Bolgarija skoraj na robu kraha! Brez denarja se ne bo dalo imponirati Turčiji, ki gotovo ne bo molčala nego prav krepko zarožljala s svojo krivo sabljo!

Vojna v Južni Afriki.

Korak za korakom prodirajo Angleži dalje, toda za njimi je pokrito bojišče z nebrom ranjencev in ubitih. Buri se umikajo, toda Angleži jim morajo odkupiti vsako ped zemlje s krvjo. 18. t. m. so prekoračile angleške čete reko Tugelo ter se skoraj nemudoma zapletle v hud boj z Buri. Toda vzlic obupnim naporom Angležev, ki se boré kakor levi, niso dosegli generali Buller, Warren in Clery doslej nobenega večjega uspeha. V hribovitem in valovitem ozemlju natalskem je Burom igrača, brez škode umikati se, toda velikanske so žrtve Angležev, ki imajo v Burih sovražnika, nevarnega kakor kača, smelega kakor ris in premetenega kakor lisica. Najnovejša poročila javljajo, da general Warren ni mogel obiti Spionskopa, ker so pozicije Burom mnogo trdnjše in močnejše kakor je mislil. Zato se je Warren s svojim oddelkom zopet umaknil. General Cronje je s svojimi Buri zasedel prelaze v republiko Oranje ter s tem prekrizal naklep Bullerjev, ki je nameraval zabraniti burski armadi v Natalu, da bi se mogla za slučaj nesreče umakniti preko omenjenih prelazov v Oranje. Kakor minolo nedeljo na Dunaju in v Gradcu se je včeraj v Berlinu razširila vest, da je general Buller premagan in s 4000 možmi ujet. Ta vest, katero so raznesle posebne izdaje listov, je vpiivala slabo na berlinsko in celo na pariško borzo. Vest pa še ni potrjena ter je bržčas zopet izmišljena od špekulantov. Poroča se tudi, da je general Doudonald s 1600 možmi vdrl v Ladysmith. Tudi ta vest še ni potrjena ter ni verjetna. Javlja se nadalje tudi, da so se častniki regularne in neregularne angleške vojske sprli, da je več prostovoljcev, neregularnih častnikov izstopilo iz armade ter se odpeljalo v Capstadt pritožiti se k višjemu komisarju Milnerju. O stanju v Ladysmithu se javlja, da umre ondi vsak dan vsaj 10 ljudi. Pred

Kimberleyem so te dni zopet grmele puške ter so Buri streljali z velikimi uspehi na pozicije sovražnika.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. januarja.

— Državnozborna volitev na Goriškem. Od goriške meje se nam piše: Dne 21. t. m. bil je toraj od župnika Blaža Grče iz Šempasa „pri Rebku“ sklicani shod v poglavitno svrhu, kakor ste gotovo že v goriških listih pretečenega petka čitali, da bi vipavska dolina odobrila kandidata za bodočo državnozborna volitev tako, kakor društvo „Sloga“ predlaga, to se pravi, vsi volilci vipavske doline naj bi častili in slavili modro vodstvo „Sloge“ na tako imenitni iznajdbi predlagati profesorja Berbuča za državnega poslanca. Toda, — o! — takrat pa ni šlo. Vse je bilo zastoj; vsi lepi pozdravi od goriških gospodov, navzočnost gospodov dr. Gregorčiča, prof. Berbuča, F. Rojca in ves okoliš duhovnov, vse skupaj nič ni pomagalo. Kakor da bi se bil sam vrag nad te sicer dobre in poslušne Vipavce spravil, včeraj bili so pa že taki, da niso hoteli čuti nič, še manj pa ubogati, da bi sprejeli prof. Berbuča za kandidata. Kratkotomalo ga niso hoteli. In ko so potem — in v tem se vidi, koliko je moštva pri društvu in vodstvu „Sloge“ — iz predsedstva samega pustivši Berbuča njegovi osodi predlagali zopet — grofa A. Coroninija, tistega, ki je „aristokratski“ sam zapustil torišče državnega zbora in povedal sam v brk celemu svetu, da on za tak posel niti ni, takrat, če do zdaj še nikdar ne, so se g. dr. Gregorčiču vendar morale oči odpreti, izpredvideti je moral, da njegovo vodstvo pri ljudstvu čudovito pojema, ker poleg dveh ali treh „živio grof Coronini“, zagrmel je ves mnogobrojni shod skoraj unisono „dol ž njim“. Potem se je žulo nekaj glasov za dr. Tonklija, a velika večina bila je tako odločna za dr. Staniča, da je vsem nasprotnikom kar sapa zaprlo. Ob taki situaciji gospodom iz Gorice ni kazalo, nego pobrati kopita in oditi, dokler ljudstvo ne reče še kaj drugega. Sreča je bila, da od „Sočine“ strani ni bilo nobenega gospoda ta dan „pri Rebku“, ker ta dan tega ljudstva ne bi bilo treba dosti šegetat in upor proti „Slogi“ bi se še v vse drugi obliki pokazal, kajti kaj tacega, kot 21. t. m. „Rebkova“ hiša ni še čula, dasi je bilo tam že mnogo zborovanj. Stvar je naravna. Le to je vsak nevtralen poslušalec pri zborovanji občudoval, od kod in kdaj je ljudstvo do vsega tega spoznanja prišlo. Da hočejo imeti za poslanca čilo, izurjeno in s potrebnimi vednostmi podkovano moč, kdo bi tega ne uvidel, in v tem oziru je iskreno obžalovati, da nekoja gospoda v Gorici tega noče razumeti. Proti različnim Wolfom, Irom in Schönerejem je treba poslati na Dunaj kolikor mogoče ekvivalentno moč in ne nezmožnih ter onemoglih gospodov, dasi so leti sicer doma lahko osebno vse časti vredni člani naših domačih družb in zavodov in imajo priliko po svojih zmognostih naše stvari vsaki dan koristiti. Ne vemo kako, ali prav ima ljudstvo, da hoče dr. Staniča poslancem in hvaležne bi mu morale biti vse naše stranke in strančice na Goriškem, da ga imajo na razpolago in da s takim programom, kakor ga nam je sporočil, hoče zastopati nas na Dunaji. Privatne njegove zadeve nas ne brigajo, kakor se nismo brigali pri družih naših poslancih, da-li v petkih petkovo jedo in vsaki toliko časa k spovedi gredo. Kdor je mož, to pusti pri družih v nemar, se briga le za se, tudi dr. Stanič obeta biti tak, zato je iskreno želeli, da bode on poslancem izvoljen.

— Škofovi zavodi. Tisti „konservativni“ obrtniki, ki so šli škofa prosit, naj svoje zavode zgradi v Ljubljani, in naj pri oddaji del ne pozabi nanje, so v „Slovencu“ priobčili izjavo, v kateri pravijo, da v našem poročilu o dotičnem škofovem odgovoru ni nobene resnične besede. Ne verjamemo, da bi se našel človek, ki bi hotel Kregarjevimi ali Breskvarjevimi besedam verjeti. To kar smo poročali, je, kakor smo že v dotični notici sami namignili, posneto po pripovedovanju na „Slovenčevih“ izjavi podpisanih članov deputacije, zlasti po tem, kar je Fran Breskvar sam pripovedoval. Sicer pa označuje rečeno izjavo najbolje to, da v

nje ni povedano, kaj je škof v resnici rekel konservativni deputaciji, če je to neresnično, kar sta Breskvar in Kregar pripovedovala in kar smo mi potem za beležili.

— **V znamenju šnopsa.** Tudi v Zgor. Tuhinju imajo „kozul“ in kakor drugod, se tudi tukaj vlada čisto nič ne zmeni za počenje svedca. Trgovcem stopa na prste kođer more. Znan nam je slučaj, da je bil ugleden trgovec na denunciacijo fajmoštra obsojen, ker je storil to, kar so ob istem času nezakonito storili klerikalni trgovci v istem kraju, da je namreč v nedeljo imel prodajalno tedaj odprto, ko bi je ne smel imeti. Za jedenkratno prestopo je bil kaznovan na 20 gld., v tem ko smejo menda kons. društva kršiti vse postave kakor hočejo, a če se razkrijejo najgorostnejši slučajji, se obsodijo na 5 gld. Ta vladni sistem se opazuje tudi v Zgor. Tuhinju. Ondotni „kozul“ nima koncesije za žganje-toč, izvršuje pa to obrt že dolgo časa. Vsak človek ve za to, samo vlada ne. Kako se v tem društvu dela, se je pokazalo 22. t. m. Ta dan se je neki brunni katoličan v „kozulu“ žganja tako nalil, da je, stopivši popolnoma pijan iz hiše, telebnil na tla in se pri priči ubil. Mož je oče več nedoraslih otrok. Naš dopisnik, ki nam to javlja, vprašuje, ali niso ti „kozuli“ prave hudičeve uredbe?

— „Slovenski Pravitnik“. Danes ob 8. uri zvečer ima to društvo v „Narodnem domu“ svoj redni občni zbor.

— **Jour-fixe umetniškega društva.** Danes ob 8. uri zvečer ima umetniško društvo v svojem navadnem lokalu svoj jour-fixe. Na vspredu: petje, glasba in predavanje.

— **Penzijski zaklad za trgovce in obrtnike.** Shod v svrhu ustanovitve penzijskega fonda v Ljubljani za trgovce in obrtnike se bo vršil v nedeljo 28. t. m. ob 2. uri popoldne v Hafnerjevi pivarni na Sv. Petra cesti št. 41. Ker mora biti v zanimanji vsacega ležeče, da bode v starosti preskrbljen, in da se izogne stiske, v katero se v največ slučajih zaradi nezmožnosti dela zaide, je gotovo upati, da bode vsakemu sveta dolžnost pri shodu pravzaprav biti.

— **I. Občni zbor društva „Ruskij kružok“.** Včeraj se je vršil v „Narodnem domu“ prvi, ustanovni občni zbor novega društva, za katerega oživotvorjenje so se zavzeli ljubljanski rodoljubi ne iz političnih tendenc, nego iz čistih kulturnih in znanstvenih motivov. To je naglašal sinoči tudi predsednik pripravljalnega odbora, gospod dr. L. Jenko. Društvo je vseskozi nepolitično ter ima namen gojiti učenje ruskega jezika in drugih slovanskih jezikov, prirediti poučna predavanja ter zabave kulturnega značaja. Pravila, katera je prečital proviz. tajnik g. Schweiger, je občni zbor znova potrdil in odobril. Letna članarina rednih udov se je določila na 4 krone. Nato se je volil odbor. Predsednikom je bil izvoljen z vsklikom g. dr. L. Jenko, velezaslužni in požrtvovalni učitelj ruskega jezika. Člani so mu priredili iskreno ovacijo. V odbor so bili izvoljeni soglasno: gospa Bartljeva, gospa Govékarjeva, g. A. Trstenjak, g. K. Schweiger, gosp. L. Schwentner, g. Iv. Smolè, g. L. Pahor in g. Fr. Govékar. Preglednikoma sta bila izvoljena soglasno gg. Arcè in Lindtner. Kot ustanovnika sta pristopila g. odvetnik dr. Stor in poštni blagajnik v p. Arcè. Poučevanje ruščine se bo vršilo vsakega dvakrat na teden v „Mestnem domu“. Kdor hoče pristopiti v društvo ali se učiti ruskega jezika, naj se javi pri g. knjigotrcu L. Schwentnerju, ki ima učne knjige ter podaje vse potrebne informacije. Ko se je izrekla pripravljalnemu odboru, zlasti pa gospej dr. Jenkovi, g. dr. Jenku in Schweigerju zahvala obč. zbora, je predsednik zborovanje zaključil. Nato se je konstituiral odbor takole: Predsednik g. dr. Jenko, podpredsednica gospa Julija Bartljeva, tajnik gosp. K. Schweiger, blagajnik g. L. Schwentner, knjižničar in arhivar gosp. Fr. Govékar, odborniki: gospa Govékarjeva, g. L. Pahor in g. Iv. Smolè.

— **C. kr. poštarji in poštni ekspeditorji za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo** zborovali bodo radi za nje skrajno neugodno pričete reorganizacije nedržavnih poštinih uradov dne 29. t. m. ob 10. uri popoldne v dvorani hotela „Moncenisio“ v Trstu. Predmet zborovanja je: 1. Poročilo

predsedništva o položaju nedržavnih poštinih uslužbencev, vsled ravnanja pričete reorganizacije nedržavnih poštinih uradov. 2. Sklepanila se bode resolucija, tikajoča se reorganizacije, ki se ima predložiti c. kr. trgovinskemu ministarstvu. 3. Drugi predlogi, med katere spada tudi prečeta in važna zadeva, namreč, da se na željo več poštarjev, kateri so primorani poštne vozove dobivati iz krajev od Kranjske, Notranjske in Dalmacije preveč oddaljenih, kakor na pr. z Dunaja, iz Gradca, iz Celovca, izbere ali izvoli dober izdelovalec vozov v Ljubljani ali pa v ljubljanski okolici, kateri se ima priporočiti in predlagati višji poštni upravi na Dunaju, da ga ona za to potrdi, mu da koncesijo, da on izdeluje za prevoz pošte s postavo iz leta 1882. predpisane poštne vozove po tipah, katere dobi od ministrstva. Prosi se mnogobrojne udeležbe.

— „Slovensko trgovsko pevsko društvo“. Odbornik društva, gospod Davorin Šetinc, etablira se v prihodnjem času na Vrhniki, ter naznanja odbor, da povodom odhoda njegovega napravi njemu v restavraciji „Narodnega doma“ na levi strani jutri, v četrtek ob 9. uri zvečer, pevski sestanek, na kojega se vsi gg. pevci in njega prijatelji opozarjajo, da se istega v največjem številu udeležiti blagovolijo.

— **Domača umetnost.** V izložbi gosp. Kollmanna je izpostavljena slika pokojnega g. A. Winklerja, katero je izgotovil domač slikar — samouk — g. Karol Kramaršič. Kdor je poznael umrlega osebnost, bode priznal, da je slikar podoba dobro pogodil. Opozarjamo na to sliko ljubitelje slikarstva, kajti iz tega dela kaže se, zlasti kar se tiče izražene karakteristike, da slikar dobro napreduje, tako da ga delo že samo priporoča.

— **Glavna slovenska hranilnica in posojilnica** se je danes preselila iz Šelenburgovih ulic na Kongresni trg št. 14 v Souvanovo hišo v pritličju.

— **Narodna šola v Velikovcu,** katero vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, ni dobila zaprosene pravice javnosti.

— **Ormoška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** ima dne 2. februarja ob 3. uri popoldne v sobi okrajnega zastopa svoj občni zbor.

— **Električna razsvetljava.** Na novo imenovanih ulicah ob Opekarski cesti je razsvetljava kakor se poroča, zelo pomanjkljiva, in treba bi bilo jo z žarnicami pomnožiti, zlasti stradoni in ostala stranska pota ob Ljubljani, naj bi se primerneje razsvetlila. Na ta nedostatek opozarjamo elektr. upravo.

— **Novi poštni nabiralniki,** — iznajdba Vlčkova — pritrjeni so zdaj po mestu. Le-ti so brez prejšnjih predalov in se pisma vsled nove naprave spodaj jemljejo iz nabiralnika. Tudi pobiranje pisem iz njih je zdaj na novo urejeno in sicer je doba zdaj določena povsod za četrt ure prej, nego popred, torej mesto ob 10. uri popoldne zdaj ob 9. uri 45 minut popoldne in t. d., zvečer pa razen tega še ob 8. uri 45 minut in sicer na vseh mestih.

— **Časti je Iskala danes pri okrajnem sodišču delavčeva žena in posestnica Marija Lavriha v Kladeznih ulicah št. 5.** Pri njej stanujoča stranka A. Šme je bila obdolžila, da ni poštna in vsled tega jo je tožila. Pred razpravo pa je bila Marija Lavriha danes pri prodajalki črevljev Mariji Podlesnik na sv. Jakoba nabrežju št. 13 in je tam ukradla par ženskih črevljev, ko je popred bila povedala, da se piše A. Šme. S ukradenimi črevlji je šla k sodišču in držala pod vsako pazduho jeden ukraden črevelj, je tožila A. Šme zaradi odrekane poštenja. Mej tem pa je bila Marija Podlesnik že naznanila tatvino pri policiji in je ta takoj izvršila poizvedbe in dognala, da je tatvine sumniva Marija Lavriha. Dva detektiva šla sta v stanovanje Marije Lavrihe, ki je bila malo popred s poštenjem prišla od sodišča in sta jo povprašala po ukradenih črevljih. Marija Lavriha je tajila. Detektiv je opazil, da obrača osumljenka vso svojo pozornost na posteljo, in je privzdignil žimnico in našel pod žimnico ukradene črevlje. Sedaj se je morala Marija Lavriha udati. Čast, komur čast!

— **Tatvine.** Mesarskemu vajencu Matiji Lavtičarju na Poljanski cesti št. 18 je ukradel bivši mesarski vajenec Lovrenc Kern iz hleva nove črevlje. Pustil mu je svoje stare in pobegnil. — Včeraj sta bila

na Cesarja Josipa trgu zasačena postopača Maks Potočnik in Anton Hlebš, ko sta ukradla Mariji Bukovnik raz stojnice vsak jeden par črevljev. Bila sta aretovana in izročena sodišču. — Ivani Prelesnik, modistinja v Rečni ulicah je neznan tat ukradel iz stanovanja 16 gld., cekin, zlato brožo z rudečim podolgastim kamnom in srebrno žlico.

— **Konja in voz izgubil** je neki pijan Ižanec, ki se je vračal iz Ljubljane domov. Konj in voz sta sedaj pri posestniku Remžgarju v Črni vasi.

— **Havelok razrezal** je neznan zlikovec posestniku Antonu Spolarju iz Dobrega polja, ko se je z dolenskim vlakom peljal domov.

— **Ubegel prisiljenec.** Pri zgradbi nove justične palače dela tudi oddelek prisiljenec. Nekemu Ignaciju Augstusserju ni delo dišalo in je pobegnil.

* **Peter Rosegger o nacionalizmu.** Uredništvo lista „Der Volkswille“, ki izhaja v Falkenau, je vprašalo P. Roseggerja, zgornještajerskega pisatelja, kaj misli o narodnostnih bojih. Rosegger je odgovoril: „Nacionalizem je po mojem mnenju velika nesreča za človeštvo. Ker pa obstaja, moramo z njim računati. Proklet narod, ki napada! Gorje pa narodu, ki se ne brani!“

* **70.000 premogarjev štrajka** na Šleskem in Češkem. Veliko število premogokopov je zaprtih; na raznih krajih je nastavljeno vojaštvo in pomnoženo orožništvo. Na Dunaju imajo v zalogah premoga le še za osem dni. V Pragi so več prodajalnic premoga zaprli. Namestništvo je naprosilo železniško ministarstvo, naj bi dale državne železnice 100 vagonov premoga. V Mostu ni sploh več premoga. Peki ne morejo peči kruha in tudi plinarni ga zmanjkuje. Mesto bo kmalu brez plinove razsvetljave. Vdije delavcev trdijo, da more trajati štrajk štiri tedne! In že danes prezebajo ljudje po Češkem! Več manjših tvornic ne more delati, ker ni premoga. V vseh krajih, kjer vlada štrajk, se red ni kalil, kar dokazuje iznova, kako izborna je organizacija delavcev, ki mirujejo, ako se jih ne izziva.

* **Služkinje na Dunaju.** „Documente der Frauen“ so prinesle v svoji zadnji številki statistiko o služkinjah na Dunaju l. 1890. Takrat je živel ondi 91.752 poslov, t. j. 6,72% vsega prebivalstva. Vsak štirinajsti človek na Dunaju je bil posel. Med tem je velika večina služkinj, namreč 94,27% služkinj in le 5,73% moških vslužbencev. Ker je bilo leta 1890. na Dunaju 702.597 ženskih je bilo med njimi 12,31% služkinj. Vsaka osma ženska je bila služkinja.

* **Sokrivca Lucchenija.** Neki italijanski list v Buenos-Ayresu je prinesel vest, da so ondi zaprli sokrivca morilca naše cesarice Elizabete.

* **Egiptovske cigarete** poidejo v kratkem, kajti iz Kaira poročajo, da štrajka v 6 tobačnih tovarnah okoli 4.000 delavk. Egiptovske cigarete so specialiteta, ki se dela z rokami, dočim se delajo druge cigarete s stroji.

* **Svojega zagovornika zabodel.** V sodni dvorani v Cassinu pri Napolju je odvetnika Rocchija njegov klient Frangilli, ki z odvetnikovim zagovorom ni bil zadovoljen, zabodel. Odvetnika so odnesli umirajočega, Frangillija pa so zaprli.

* **Osveta zapuščenega moža.** Brivca Carhearta v Chemungu (država Idaho v Severni Ameriki) je zapustila nezvesta žena in zbežala z nekim mladim laškoživcem. Carheart je bil vsled tega kar besen in prisegel si je, do se osveti. In čuden slučaj je hotel, da se je prišel tisti laškoživec brit v brivnico zapuščenega moža. Laškoživec brivca ni poznal, toda brivec je vedel takoj, s kom ima opravka. V prvem hipu je hotel planiti nanj, a premislil si je, ker je položil laškoživec svoje plačilo že na mizo. Brivec ga je torej skrbno obril, ga napudral, poškopil z dišečimi esencami ter dejal, priklonivši se: „Sluga pokoren.“ V hipu pa, ko je vstal, mu je brivec z britvijo prerezal vrat. Na to je zaprl brivnico ter se šel sam javit na policijo.

* **Vojvodinja trafikantinja.** Nedavno je umrla vdova vojvode Mornya, nezakoni tega sina kraljice Hortense in njenega višjega konjarja grofa Fhahaulta. Po smrti svojega prvega moža, Napoleonovega polbrata, ji je daroval Napoleon največjo pa-

riško trafiko blizu Place du Theatre francis. Vojvodinja je dala trafiko v najem, ter imela od tega na leto 40.000 frankov. Malo pred smrtjo so ji trafiko vzeli ter jo dali vdovi znamenitega francoskega državnika.

* **Usmrčenje z — vstopnino.** Američani so najpraktičnejši narod na svetu. Vsako stvar znajo izrabiti. Nedavno so v mestu El-Tasu na javnem trgu usmrtili morilca. Malo ur pred obešenjem pa je oblastvo izvedelo, da žive morilčeva žena in otroci v veliki bedi. Zato je šerif ukazal, da se naj usmrti morilec na dvorišču, a okoli in okoli morišča naj se postavijo klopi in stoli za gledalce. Vsak sedež je veljal 2—3 dolarje. Občinstvo se je kar trgalo za vstopnice, in predno so morilca usmrtili, mu je sodnik povedal, da znaša vstopnina, po odbitku stroškov, malone 2000 dolarjev, katere dobe žena in otroci. Morilec se je ginjen zahvalil za plemenito iniciativo in odšel v smrt.

Književnost.

— **Objavljenje.** Spjevao Milivoj Strahinić. Dio I. 7. snopič. Rijeka. Tiskarski i litografski zavod E. Mohovića nakladnika 1899. Ta zanimivi epos smo priporočali že opetovano.

— **P. Zrinski in Fr. K. Frankopan** i njihovi klevetnici. Napisao Evgenij Kumičić. Zagreb 1899. Dobiva se u knjižari L. Hartmanna (Kugli i Deutsch). Ta brošura je sad žalostnega srbsko hrvatskega prepira ter odbija zares infamne klevete nekega terzitovskega Mitroviča, ki je napisal knjižico, da oblati in opsuje sveti spomin dveh najslavnejših hrvatskih junakov, Zrinskega in Frankopana ter žene Frankopane. Gospod Kumičić dokazuje s historičnimi listinami, da so bili omenjeni trije mučeniki vzorni Hrvati in resnični junaki.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 24. junuvarja. Ministrski predsednik Körber in finančni minister Böhm-Bawerk pojmeta v soboto v zadevi avstro-ogerske nagodbe v Pešto.

Dunaj 24. januarja. Schönerer, Wolf in Bareuther izjavljajo v „Ostdeutsche Rundschau“, da se nameravanih češko-nemških spravnih konferenc ne udeležijo.

Dunaj 24. januarja. Glede jezikovne naredbe pri uradih na Češkem nasvetuje Körber, naj se določi, da se morajo v celem kraljestvu sprejemati vloge v obeh deželnih jezikih in da naj se pri vseh uradih nastavijo družega deželnega jezika zmožni uradniki extra statum, češ, da bi se z institucijo tolmačev proglasil drugi deželni jezik za tuj jezik. Nemške stranke s tem predlogom niso zadovoljne.

London 24. januarja. Prebivalstvo je razočarano. Pričakovalo je, da preženeta Buller in Warren Bure kar naskokoma in osvobodita Ladysmith, dočim se sedaj javlja, da osvobojenja še ni tako kmalu pričakovati. Uradna poročila iz angleškega tabora javljajo, da je angleška armada v soboto in nedeljo pač dosegla nekaj uspehov, da pa ti niso bistvenega pomena.

London 24. januarja. Helijografska poročila iz Ladysmitha javljajo, da se od ondu dobro vidijo angleške čete Bullerjeve, da pa so Buri tako tesno sklenjeni okrog Ladysmitha, da se oblegana posadka ne more ganiti.

London 24. januarja. Buri menda posnemajo Angleže. Iz tabora Burov se razširjajo obširna poročila o zadnjih bojih okrog Ladysmitha, zlasti se poroča, da so Buri 2000 angleških konjenikov, ki so bili krivo umeli neka znamenja in se približali burskim utrdbam, vse uničili. Z angleške strani se trdi, da so Angleži pri ti priliki le jako malo mož izgubili.

Geneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno in kateri vpliva najbolj trajno na vse težkove prebavljenja. Originalna škatljica 2 K a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (11—2

Pozor!

Tale prostorček je prihranjen za **Ervin Burdycha**, lekarka v **Škofji lokl.**
Zakaj? (136-3)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 54. Dr. pr. 992.

V četrtek, dne 25. januarja 1900.

Zadnjikrat v sezoni:

Rokovnjači.

Narodna igra s petjem v 5 dejanjih. Po Jurčič-Kersnikovem romanu spisal Fran Govékar. Godbo žožil Viktor Parma. Kapelnik g. Hilarij Benišek. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵8. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v soboto, 27. januarja 1900. Prvikrat: „Večni mornar“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 22. januarja: Leopold Smrekar, delavčev sin, 3 mes., Ambrožev trg št. 2, želodčni in črevesni katar.

Dne 23. januarja: Ana Tekavec, zasebnica, 70 let, Bleiweisova cesta št. 9, vodenica.

V hiralnici:

Dne 21. januarja: Jožef Lomšek, kajzar, 30 let, ubil se je. — Marjeta Tavčar, dekla, 58 let, naduha.

V deželni bolnici:

Dne 18. januarja: Anton Megušar, posestnikov sin, 23 let, legar.

Dne 19. januarja: Martin Korotačnik, nočni čuvaj, 65 let, vnetje ledvic.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,3 m. Srednji zračni tlak 736,0 mm.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
23.	9. zvečer	737,8	0,6	brezvetr.	jasno	
24.	7. zjutraj	737,9	0,0	sl. jzhod.	pol. oblak.	
	2. popol.	736,2	4,7	sl. svzhod.	del. jasno	0,0 mm

Srednja včerajšnja temperatura 1,6°, normale: -2,2°.

Dunajska borza

dne 24. januarja 1900.

Suupni državni dolg v notah	99	K	65	h
Škpnj državni dolg v srebru	99	"	40	"
Avstrijska zlata renta	98	"	95	"
Avstrijska kronska renta 4%	98	"	70	"
Ogrska zlata renta 4%	99	"	10	"
Ogrska kronska renta 4%	95	"	—	"
Avstro-ogrsko bančne delnice	131	"	75	"
Kreditne delnice	233	"	65	"
London vista	242	"	20	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	"	15	"
20 mark	23	"	60	"
20 frankov	19	"	20	"
Italijanski bankovci	89	"	60	"
C. kr. cekini	11	"	41	"

Kdor mi naznani ime nesramnega, brezvestnega zlobneža, kateri je dne 21. t. m. zastupil mojega in več drugih psov, plačam mu štirideset kron nagrade. (196)

Šmartno pri Litiji, 23. prosinca 1900.

Viktor pl. Wurzbach.

Učenec

14 let star sprejme se v specerijsko trgovino. (200-1)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Hrana in stanovanje

išče mlad gospod pri boljši rodbini. Prednost se daje separirani sobi.

Ponudbe pod št. 27 poste restante do 28. t. m. tukaj. (183-2)

Cas. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Movega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Firm. 25. Einz. II. 7/2.

Bekanntmachung.

Vom k. k. Landes als Handelsgerichte in Laibach wurde bei der im Handelsregister für Einzelfirmen eingetragenen Firma

„J. C. Praunseis“

Delicatessengeschäft in Laibach die Eintragung der zwischen dem Firmainhaber Johann Carl Praunseis, Kaufmann in Laibach und dessen Ehegattin Frau Arpalice Praunseis geb. Andretto am 17. Jänner 1900. geschlossenen Ehepacte mit dem 19. Jänner 1900 als dem Eintragungstag vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach.

Abth. III. am 18. Jänner 1900. (190)

(Razglas. Pri c. kr. deželnem kot trg. sodišču v Ljubljani, se je pri firmi „J. C. Praunseis“, trgovina z delicatessami v Ljubljani, vpisani v trg. registru za posamezno firmo vpisala ženitna pogodba, ki sta jo sklenila dne 17. januarja 1900 imejatelj firme Ivan Karl Praunseis, trgovec in njegova soproga Arpalice Praunseis, rojena Andretto z dnem 19. januarja 1900 kot dnem vpisa. — C. kr. dež. sodišče v Ljubljani oddelek III. dne 18. januarja 1900.

Zgubila

se je **ahatna broša** z napisom „Geneve“, ki sicer nima velike vrednosti, pa je drag spomin. (197)

Odda naj se proti primerni nagradi v Rožnih ulicah št. 41, II. nadstr. na desno.

Uradno dovoljena

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6

priporoča in namešča

službe iskajoče vsake vrste

za Ljubljano in drugod.

Nameščajo se vsak dan. — Reclna, solidna in strokovnjaška postrežba z jamčena. (198)

Svarilne besede!

Bolje mislečim rodbinam.

V novejšem času se pojavljajo v nekaterih kotih neopravičene in nesposobne osebe, ki se za hrptom oblastev plazijo in pod krinko „zaključene družbe“ odpirajo neko vrsto „brezplačne plesalne šole“ (?) ter s tem ponižujejo ugled resnične plesalne šole, in udeležencem, večinoma neizvedencem, vcepiljo slab pojem o zlahtni plesalni umetnosti ter oškodujejo stroko plesalnih učiteljev.

Plesalna umetnost je učni predmet višje družbene naobraznosti človeške, a ne izbrano sredstvo zlorabe, sprejemanja daril od strani prirediteljev ter se v ospredje potiskanja iz gotovih interesov, kajti družega namena absolutno nima tako počenjanje. Absolutno v toliko ne, ker prireditelji nimajo sposobnosti in opravičenosti. Torej je tudi kršenje oblastvenih predpisov za plesalno učno umetnost. Pri tacih rendezvousih je za oba spola spodtakljivo, kar najmanjši del roditeljev sluti, ker se mnogi pokvarijo. Se li tacih plesov udeležujejo tudi dijaki? To na prijazno znanje.

Frid. Vilj. Lang

učitelj vesoljne estetične plesalne umetnosti. (186-2)

Kašelj in hripavost

odstranijo najhitreje

lekarnarja **Piccolija** salmiakove pastile.

Te so najboljšje preprečilno sredstvo proti enakm slabostim v mrzli letni dobi.

1 zavitek 10 kr.

Vnanjim naročnikom se pošilja 5 zavitev za 50 kr. poštnine prosto, ako se znesek naprej vpošlje v znakah ali s pošto nakaznico. (2283-6)

V pojasnilo (193-2)

glede plesnega venčka ljubljanskih izvoščkov naznanjava, da se bo isti vršil v četrtek, dne 25. januarja t. l. v Kazinskeje restavraciji.

Ivan Pukelstein, Jurij Mozar.

Učenec

vsprejme se takoj v mehanično in umetno ključarsko obrt. (195-1)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Lepo in ceno

stanovanje

obstoječe iz 3 sob s pritliklinami se odda takoj ali februarja meseca.

Poizve se več pri upravništvu „Slov. Naroda“. (199-1)

Dobre službe

za boljše kuharice, finejše hišnice, otroške vrtnarice se takoj oddajo. Priporočam več brhkih natakarice, deklet za razna dela, pestunji, točajnih in natakarskih dečkov v obilni izbiri. Tudi so dojilje vedno vpisane (175-2)

v posredovalnici za službe

Tereze Novotny

Dunajska cesta št. 7.

Išče se izprašana

poštna opraviljica.

Mesečna plača (25 gl.) 50 K. Hrana in stanovanje prav po ceni. Ponudbe naj se blagovolijo poslati vsaj do 28 t. m.

Janezu Zupanc-u

poštarju v Srednji vasi (Bohinj).

Specerijska trgovina

v mestu z 2000 prebivalci ter lepim prometom,

se radi družinskih razmer odda.

Kje? pove iz prijaznosti upravništvo „Slov. Naroda“. (145-3)

Najnovejše

blago za plesove

svile Lyonnais, volne in batista od 25 kr. naprej je ravnokar došlo pri (106-4)

I. Grobelniku Ljubljana.

Zaostali ostanki se oddajajo za polovično ceno.

Vzorci se pošiljajo na deželo poštnine prosto.

Cenj. g. ženinom in gdč. nevestam

srebrnine in zlatnine, ure, verižice, prstane, stenske ure, budilke. Namizna oprava (žlice, vilice, nože) iz pravega in kina srebra.

Vse to po jako nizkih cenah in najnovejše vrste.

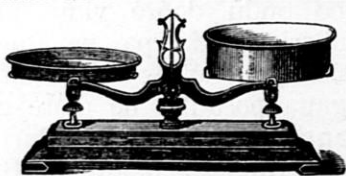
Za obilen obisk se priporočam z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden

urar na Velikem trgu nasproti rotovža.

Styria novi modeli 1900 inam že v zalogi.

Trgovina z železnino Val. Golob

(Andr. Druškovič-a naslednik)

Ljubljana, Glavni trg št. 10

priporoča kuhinjsko in poljedelsko orodje, štedilnike, mesoreznice, ravnotežnice in decimalke, nepremočljive plavte, gum-nate cevi, kose, „krondiamant“, trombe za vodnjake, štajersko železo itd.

Velika izbor nagrobnih križev.

Zaloga

roman- in portland-cementa.

Prej **J. Zor Alojzij Erjavec** Prej **J. Zor**

črevljarski mojster v Ljubljani, Cevljarske ulice 3.

Po večletni skušnji, kakor tudi po dovršenem strokovnem tečaju v Ljubljani c. kr. tehnolo-gičnega obrtnega muzeja na Dunaju mi je mogoče vstrezati vsem zahtevam svojih p. n. naročnikov. Priporočam se prečastiti duhovščini in sl. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obval. Delo je ceno, pošteno in trpežno. V zalogi so razna mazila, voščila za črno in rujava obvaloval, ter razne potrebščine za to obrt. 3

Mero se shranjujejo. — Vnanjim naročnikom naj se pridene vnoze.

MODERNE natančno po životni meri

za vsako starost, za vsaki život in v vsaki fačoni priporoča

HENRIK KENDA v Ljubljani, Glavni trg št. 17.

Skladišče za modno blago, pozamentrije, trakove, čipke, svileno blago, perilo, e e e e klobuke za dame, tkana in kratka roba na debelo in drobno. e e e e

Josip Oblak

umetni in galanterijski strugar Trubarjeve ulice št. 3

izvršuje vsakovrstne v njegovo stroko spadajoče stvari po najnižji ceni. Palice za okna od 50 kr. do 2 gl. 25 kr., kegljiške kroglice 12 cm debele 1 gl. 25 kr., 13 cm debele 1 gl. 60 kr., noge za omare od 3 do 5 kr. — V zalogi ima tudi razne cigarnike in zdravstvene pipe do najfinejše vrste. Popravila od kosti, roga, morskih pen, iantarja, lesa izvršuje po najnižji ceni. 3

Pekarija in slasčičarna

Jakob Zalaznik

Glavna trgovina:

Stari trg št. 21.

Podružnica:

Vegove ulice št. 12.

Tu se dobiva 4krat na dan sveže, ukusno, zdravo in slasno pekarsko pecivo, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-Zwiebak). V svojih slasčičarnicah postrezam točno z najfinejšim nasladnim pecivom in s finimi pristnimi likerji ter z Vermouth-vinom. Posebno opozarjam na fine indijanske krofe in zavitke s smetano napolnjene. 3